MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Koko metsätalouden ehdoton etu on, että puuta voidaan myydä monella laatumerkinnällä. Vain yksi vaihtoehto on suuri riski, jos järjestelmässä ilmenee ongelmia.
ETELÄ-SUOMEN SANOMAT

Keskittäminen ei ole ympäristöteko

Ilmaston lämpenemistä pidetään yhtenä suurimpana maapallon tulevaisuutta uhkaavana tekijänä. Niin sanottujen kasvihuonekaasujen päästöjä pyritään maailmanlaajuisesti rajoittamaan.

Viimeksi asian tiimoilta kokoustettiin ennen joulua Etelä-Afrikan Durbanissa. Kokouksen moniselitteinen lopputulos kertoo siitä, kuinka vaikea on päästä maailmanlaajuisesti kaikkia sitovaan sopimukseen. Konkreettiset tulokset ilmastokokouksista ovat olleet laihanlaisia.

Suomalaisessa politiikassa ilmastonmuutoksella ja sen torjunnalla pyritään selittämään lähes kaikkia pyrkimyksiä. Yksi sitkeästi keskustelussa esiintyvä väite on, että keskittämällä asutusta kaupunkeihin pystyttäisiin vähentämään hiilidioksidipäästöjä. Samalla vähintäänkin annetaan ymmärtää, että maalla asuminen on sekä kansantaloudellisesti kallista että ympäristön kannalta haitallista.

Käsitys perustuu kuitenkin enemmän mututietoon ja tietoiseen poliittiseen ideologiaan kuin tutkimustietoon. Virheellinen käsitys ei muutu todeksi, vaikka sitä jatkuvasti toistettaisiin.

Aalto-yliopiston tutkijan Jukka Heinosen väitöskirjan perusteella vakavasti otettavat poliitikot eivät voi enää puolustaa yhteiskuntarakenteen tiivistämistä ilmastomuutoksen hillitsemisellä. Väitöskirjan mukaan haja-asutusalueella asuvan elämäntapa päästää ilmakehään kasvihuonekaasuja vajaan kolmanneksen vähemmän kuin pääkaupunkiseudulla asuvan elämäntapa. Muissa kaupungeissa ero on hieman pienempi, mutta kuitenkin huomattava. (MT 2.3.)

Syitä kaupunkien haja-asutusalueita huomattavasti suurempaan hiilijalanjälkeen löytyy useita. Ero johtuu muun muassa energiasyöpöistä kerrostaloista ja kaupunkilaisten suuremmista kulutustottumuksista.

Heinosen väitöstutkimuksessa paljastui myös, että talojen rakentaminen, ylläpito ja lämmitys aiheuttavat kaupungeissa suuremmat päästöt kuin maaseudulla.

Puheet siitä, että suurten kaupunkien kaukolämpö olisi ympäristöystävällisempää kuin sähkölämmitys voi asettaa hyvin kyseenalaiseksi. Sähkö voidaan tuottaa uusiutuvista raaka-aineista, mutta kaukolämpöä saadaan pääsääntöisesti kivihiilestä ja maakaasusta. Maaseudulla voidaan hyödyntää kaupunkeja enemmän myös vaihtoehtoisia lämmitysmuotoja.

Maaseudulla asuminen pienentää hiilijalanjälkeä kaupunkeihin verrattuna.

Kaikesta huolimatta vastakkainasettelu ja syytteleminen eri asumispaikkojen aiheuttamista kasvihuonepäästöistä on keinotekoista. Ennen kaikkea kysymys on – asuinpaikasta riippumatta – ihmisten elintavoista ja kulutustottumuksista. Jokainen voi omilla päätöksillään ja valinnoillaan vaikuttaa oman hiilijalanjälkensä suuruuteen. Sekä maaseudulla että kaupungeissa voidaan rakentaa ympäristöystävällisesti.

Kysymys on myös siitä, miten itse pystyy tai haluaa vaikuttaa aiheuttamiinsa päästöihin. Maaseudulla vaihtoehtoja on huomattavasti enemmän tarjolla, jos niihin vain halutaan tarttua. Myös kaupungeissa voi tietenkin vaikuttaa esimerkiksi vaatimalla päättäjiltä kaukolämmön tuottamista hiilen polttamisen sijaan uusiutuvalla energialla sekä vaatimalla asuntokohtaisia vesi- ja lämpömittareita.

Heinosen tutkimuksen tulos ei ole maaseudulla asuville yllätys, mutta se on kiusallinen ekologisin syin keskittämisen nimiin vannoville poliitikoille. Jos keskittämiskehitystä halutaan jatkossakin poliittisen päätöksin edistää, pitää se tehdä muilla kuin ekologisilla syillä.

Noin vuosi sitten julkaistun Sitran barometrin mukaan maaseudulla on suomalaisten keskuudessa vetovoimaa. Sitä ei ainakaan vähennä se, että maalla asuminen on ympäristöteko. Siihen on oltava myös mahdollisuus.

VIERASYLIÖ

Elintarvikevalvontaa pitää tehostaa myös luontoympäristössä

Suomessa elintarvikkeiden laatu ja niiden valvonta ovat koko maailman huomioon ottaen huippuluokkaa. Suomalaisessa yhteiskunnassa on opetettu ja totuttu toimimaan jopa liian puhtaasti. Allergioiden esiintymisen arvellaan liittyvän tähän.

Elintarvikevalvonnassa on perinteisesti korostettu elintarvikkeiden turvallisuutta. Elintarvikehygienialla tähdätään ruokaturvallisuuteen, jossa painottuvat uhkaavat terveysvaarat. Hieman vanhakantaisesti valvottavien vaarojen kohteina ovat kuitenkin vain ruoka ja juomavesi.

Valvonta on säädetty Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle, jonka tulee tarkastella myös luonnonvaraisten eliöiden tilannetta. Eviralla on tätä tehtävää hoitamassa Ouluun sijoitettu tuotanto- ja villieläinterveydentutkimuksen yksikkö. Viraston hallinnossa korostetaan tutkimuksen ja valvonnan pitämistä toisistaan erillään.

Valvonnasta vastaa Helsingissä sijaitseva valvontaosasto.

Veden ja ruuan valvonta ei riitä

Maa- ja metsätalousministeriö on vahvistanut Eviralle toiminnan vaikuttavuustavoitteet, joissa luontoympäristön valvonta on unohtunut. Niissä olivat mukana eläimistä ihmiseen leviävät tautitapaukset, vieraiden aineiden esiintyminen ja gm-tuotteet. Nämä tehtävät nähtiin osana elintarvikkeiden turvallisuutta.

Näissä säädetyissä tehtävissä Suomi on kärkimaita. Elintarvikkeiden turvallisuus, puhtaus ja valvonnan riittävyys ovat kunkin maan kulttuuriin sidottuja suhteellisia vaatimuksia. Sen sijaan luonnoneliöiden liikkuminen ja vaikutus eri luontoympäristöjen luonnonvaraiseen eläimistöön ja kasvillisuuteen ovat eksakteja luonnontieteellisiä tosiasioita.

Enää ei voida elintarvikevalvontaa rajoittaa vain välittömiin ruokaan ja juomaan. Ekologisen säännön mukaan aikaa myöten myös luonnonvaraiset eliöt siirtyvät tuotantoon. Tästä on esimerkkinä vuonna 2006 maailmaa kiertänyt lintuflunssa-virus.

On osoitettu, että tämä virus ei suinkaan kulkeutunut luonnon lintujen levittämänä, vaan ihmisen rahtaamien lintujen, kuten broilerien mukana. Ympäristöterveyden valvonnan kohde olisi näin pitänyt olla joutsenten ja petolintujen sijasta kana ja kalkkuna.

Elintarvikevirastolla on ympäristöterveyden tutkimuksessa ja valvonnassa tärkeä asema.

Vieraslajit muuttavat ekosysteemiä

Elintarviketurvallisuusvirasto tulisi muuttaa ympäristöturvallisuusvirastoksi osoittamaan tuotantoketjun kokonaisuutta ja ympäristön vaikuttavuutta siihen.

Elintarvikkeiden koko elinkaaren alusta aina biologisesta tuotannosta ja sen jalostamisesta alkaen tulisi noudattaa ekologisesti kestävän kehityksen periaatteita. Toistaiseksi on riittämättömästi tietoja ympäristöön tarkoituksellisesti levitettyjen eliöiden merkityksestä ihmisen terveydelle ja luonnolle itselleen.

Vieraslajit ovat jo nyt tärkeä muutostekijä luonnontilaisille ekosysteemeille. Ne heikentävät Suomessakin meidän oloihimme sopeutuneiden lajien esiintymistä myös hyötylajien osalta. Samalla saattaa suomalainen laji kärsiä tästä kehityksestä. Yhä useammin tällainen vieraslaji on mikrobikokoinen pieneliö.

Konkreettisen esimerkin tarjoaa täplärävun mukana tullut rapurutto-sieni. Jos aikaa voisi kelata taaksepäin, tulisi nyt Eviran kieltää täplärävun maahantuonti.

Toisenlainen tapaus on maahantuotavien sammakonreisien sisältämä Rana-virus, joka on kuolettava luonnon sammakoille Etelä-Euroopassa. Suomeen luontoon päästessä virus voi tappaa sammakot ja sen mukana karsia muun muassa kurkien määrää.

Maakohtaiset erot voidaan huomioida

Elintarvikevalvonnan pelisäännöt ovat Euroopan unionin myötä kansainvälisesti yhteiset. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö Suomessa voitaisi tutkimuksen antamin tuloksin rajoittaa tai kieltää jonkin eliön tuonti tai tarkoituksellinen levittäminen luontoympäristössä.

Näin voidaan paremmin ottaa huomioon myös EU:n sisällä vallitsevat maakohtaiset erot luonnontyypeissä. Tämän sallivat myös Maailman kauppajärjestön WTO:n artiklat kaupan esteiden asettamisesta.

Elintarvikevirastolla on ympäristöterveyden tutkimuksessa ja valvonnassa tärkeä asema. Sille tulee varata myös tämän laajenevan alueen hoitamiseen tarvittavat voimavarat.

Nykyinen Oulun yksikkö ei riitä suoriutumaan ympäristövelvoitteista. Tutkimus edellyttää tieteellisesti monipuolisen kriittisen massan aikaansaamista, missä yhteistyö paikallisen yliopiston kanssa on välttämätön. Tutkimuksien tilaaminen sitomattomilla määrärahoilla on varmistettava.

Eviran toiminnan siirtämistä kohti luonnoneliöiden valvontaa edistäisi myös se, että asetuksella säädettyyn elintarvikeneuvottelukuntaan nimetään myös ympäristönsuojelun asiantuntija. Samalla neuvottelukunnan tehtävä laajennettaisiin terveysvalvonnasta ympäristöterveyteen.

Suomessa on elintarviketurvallisuus hyvä, mutta vielä on mahdollisuus kehittää toimintaa ympäristöterveyden huollossa. Vain Suomessa tehtävä tutkimus voi tämän tehdä.

OLLI PAASIVIRTA
Kirjoittaja on ympäristönsuojeluneuvos Kauniaisista.

Oikea käsi – ja vasen

Lehtitietojen (Helsingin Sanomat 2.3.2012) mukaan hallitus suunnittelee lasten kotihoidontukijärjestelmän heikentämistä. Leikkauslistalle ovat joutumassa lapsiperheet, joilla on alle kolmivuotiaita kotona hoidettavia lapsia.

Suunnitelman mukaan kotihoidontukea maksettaisiin siihen asti, kun lapsi täyttää kaksi vuotta. Tällä hetkellä tukea on voinut saada lapsen kolmeen ikävuoteen asti.

Hoitoraha on runsaat 300 euroa kuussa. Lisät voivat nostaa sitä jonkin verran. Tuen saa vain, jos lapsi ei ole kunnallisessa päivähoidossa. Päivähoidossa yhden hoitopaikan hinta on tähän verrattuna moninkertainen.

Valtio säästäisi leikkauksella muutaman kymmenen miljoonaa vuodessa. Leikkauksesta tulee kuitenkin kunnille paljon tätä isompi lasku. Jokaisella lapsella on nimittäin niin sanottu subjektiivinen oikeus päivähoitopaikkaan.

Kun kotihoidontuesta ”säästetään”, julkiset menot kasvavat. Vasen käsi ei tiedä, mitä oikea tekee.

Kotihoidontuen leikkaus on jälleen hyvä esimerkki siitä, miten valtio kurittaa ja kurjistaa kuntia. Kunnille siirrellään lisää vastuita lähes summamutikassa.

Kotihoidontuen lahtaamista perustellaan myös sillä, että näin saataisiin työvoimaa markkinoille.

Montakohan työpaikkaa on jäänyt täyttämättä kotihoidontuen takia? Leikkaajat unohtavat senkin, että kotihoidontuki on vapaaehtoinen järjestelmä. Ketään ei pakoteta olemaan kotona.

Valinnanvapautta kotihoidontuki sen sijaan lisää. Nuorten perheiden valinnanvapaus näyttää kuitenkin olevan viimeinen asia, joka hallitusta kiinnostaa.

Eikö suvaitsevaisuus nimenomaan edellytä valinnanvapautta? Erityisesti kun valinnanvapaus on myös taloudellisesti paras vaihtoehto.

PÄIVÄN KUVA

TERHI TORIKKA

Kuulostaa lampaalta, haisee sialta

Namibian rannikolla sijaitsevaan Cape Crossin hyljereservaattiin saapuessa saattaisi silmät sidottuna luulla tulevansa joko sikalaan tai lampolaan. Tuhansien samalla rannalla asustavien hylkeiden haju on kuin sikalan. Ääntely taas tuo mieleen lampaat, tai pikemminkin karitsat. Silmät kuitenkin kertovat totuuden.
Cape fur -hylkeitä, joka oikeastaan on merileijonalaji, on vieri vieressä lähes silmän kantamattomiin.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi.

KOLUMNI: JARMO PALOKALLIO

Auton ostajaa sumutetaan

Autonvalmistajien ilmoittamat kulutuslukemat ja autojen todellinen kulutus jäävät yhä kauemmaksi toisistaan. Osittain kyse on autotehtaiden tietoisesta viherhuijauksesta.

Paine autojen kulutuksen vähentämiseen tulee EU:sta, joka haluaa vähentää öljyriippuvuuttaan. Se on asettanut autonvalmistajille aina vaan tiukempia päästötavoitteita ja hyvä niin.

Ilman pakkoa maailma näyttäisi toiselta. Jos insinöörit saisivat itse päättää, he keskittyisivät vain auton tehojen nostamiseen.

Nyt on saatu lisää tehoa ja vääntöä entistä pienemmällä kulutuksella. Esimerkiksi Ford esitteli juuri uuden kolmipyttyisen ekokoneen, jonka tilavuus on litran tietämissä.

Siitä irtoaa tehoa tuplaten vanhaan Datsun 100A:han verrattuna. Koneen vääntö hakkaa useimmat vanhat dieselit. Ja silti koneen virallinen kulutus 100A:ta huomattavasti suuremmalla perheautolla jää viiteen litraan tai alle.

Vielä muutama vuosi sitten moinen yhtälö ei olisi ollut mahdollinen. Kun EU painoi henkilöautojen päästötavoitteen 130 grammaan kilometriä kohti, sitä pidettiin epärealistisena.

Harha on sitä suurempi, mitä pitempi ekolitania auton nimen perässä on.

jarmo.palokallio@maaseuduntulevaisuus.fi

Selkä seinää vasten asetettuina tulosta syntyi nopeasti. Ensin meni rikki 130 grammaa ja tällä hetkellä kaupasta saa autoja, joiden päästöt on painettu alle 100 grammaan.

Valitettavasti osa tuosta muutoksesta on harhaa. Ekokoneet on viritetty EU:n virallista kulutustestiä varten.

Käytännössä normikulutukseen on lähes mahdotonta päästä. Ja niin, että harha on sitä suurempi, mitä pitempi ekolitania auton nimen perässä on.

Lopputulos jää kauaksi toivotusta, kun äärimmäisen vähäpäästöiseksi viritetty ja pieni ekokone asennetaan perheautoon. Lasti ja maantienopeudet ovat koneen vähäpäästöisyydelle tappava yhdistelmä.

Viiden litran sijaan bensaa palaa seitsemän tai kahdeksan litraa.

Herää kysymys, mitä järkeä touhussa on. Samaan kulutuslukemaan pääsee vähän suuremmalla mutta kuormaa sietävällä peruskoneella isommin ponnistelematta.

Omana verrokkinani on ollut vanha diesel-Vectra, joka kulkee tietyn lenkin kuormattuna kesällä 5,6 litralla. Perheelle epämiellyttävän ahtaiden ekoautojen kulutus on pompannut samalla lenkillä ja kuormalla kaksinkertaiseksi.

Talvi on oma lukunsa. Viralliset kulutuslukemat eivät ota huomioon kylmäkäynnistyksiä, eivätkä lämmityslaitteen ja valojen käyttötarvetta. EU on joustanut energiansäästön nimissä jopa takavalojen käytöstä.

Noita ilman takavaloja ajavia autoja näkyy jo Suomenkin talvimyräköistä. Jälki on välillä sen mukaista.

Vähäpäästöisten dieselien ja osin myös bensakoneiden ongelmana on lämmön riittävyys.

Kun koneet on viritetty äärimmäisen tehokkaiksi, lämpöä ei riitä sisälle. Kuskin ja matkustajien hytinä on poistettu lisälämmittimellä.

Kaupunkien lähiöissä haisee talviaamuisin diesel, mutta katku ei ole liikkuvista autoista, vaan autojen esilämmityksestä peräisin. Eikä siinä mitata polttoaineen kulutusta tai päästöjä.

Juuri nyt valtio ohjaa verotuksella suomalaisia pieniin ekoautoihin. Muistetaan silti, että kyse on osin pelkästä sumutuksesta.

Usein lopputulos on ympäristön kannalta sama vähän suuremmillakin moottoreilla.

Ei siksi syyllistetä niihin päätyneitä turhan rankasti.

LEHTIKATSAUS

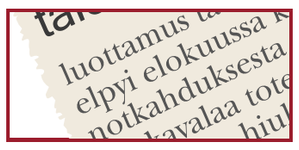

Liikenneministeri touhuaa

Liikenneministeri **Merja Kyllösen** (vas.) mukaan 0,2 promillen raja olisi viesti, ettei liikenteessä hyväksytä alkoholia lähes tippaakaan. Se on varmasti hyvä viesti, joka kuitenkin pitää saada ihmisille perille muilla keinoilla, kirjoittaa **Satakunnan Kansa**.
”Promillerajan laskeminen 0,5 promillesta 0,2 promilleen lisäisi valtavasti poliisin työmäärää, mutta ei lisäisi liikenneturvallisuutta. Entinen rikoskomisario, kansanedustaja Kari Tolvanen (kok.) sanoo suoraan, etteivät ongelmat promillerajan säätämisellä parane.

Tolvanen entisenä poliisina tietää vallan hyvin, mistä puhuu. Rattijuoppojen aiheuttamat vakavat liikenneonnettomuudet syntyvät tilanteissa, joissa kuljettaja puhaltaa törkeitä promillemääriä.

Muualta saadut kokemukset ovat osoittaneet, ettei rajan lasku suinkaan ole johtanut törkeän rattijuoppouden vähenemiseen tai rattijuoppojen aiheuttamien onnettomuuksien vähenemiseen.”

Naisia vihaavat miehet

Ay-liike ei ole mikään pyhäkoulu, kirjoittaa **Etelä-Saimaa**.
”Silti päätös, jolla AKT:n hallituksen enemmistö puheenjohtaja Timo Rädyn masinoimana erotti liiton viestintäpäällikön Hilkka Ahteen, jää varmasti yhdeksi merkkipaaluksi ammattiyhdistysliikkeen historiassa.

Rädyn pitäisi juristina tietää, ettei työsuhteen purkamisen syyksi riitä se, että työntekijä on yrittänyt puolustaa täysin laillisin keinoin oikeuksiaan kiusaamisen takia tulehtuneessa työyhteisössä.

Ainakin ammattiyhdistysjohtaja Rädyn pitäisi tämä tietää.

Ahde vie irtisanomisen oikeuteen, ellei liitto pysty sopimaan asiaa hänen kanssaan. Oikeuskäsittely tarkoittaa sitä, että AKT:n puheenjohtajan huonosti julkisuutta sietävää käytöstä alaisiaan kohtaan puidaan oikeudessa ja julkisuudessa jopa vuosikausia.”

Kasarmeilta ei sodita

Kainuun Sanomien mielestä on hurskastelua väittää, että mikään hallitus voisi pitää näissä oloissa puolustusbudjetin koskemattomana.
”Jos säästöjen käytännön toteuttaminen olisi jätetty niille puoluepoliitikoille, jotka nyt tehtyä pakettia arvostelivat, vuonna 2020 puolet puolustusbudjetista menisi henkilöstö- ja kiinteistökuluihin. Nyt määrärahoista kuitenkin kaksi kolmasosaa jää toimintakuluihin ja materiaalihankintoihin.

Nykyisen varuskuntaverkoston säilyttäminen puolityhjine kasarmeineen olisi puhdasta alue- ja työllisyyspolitiikkaa. Niistä hallituksen tulee huolehtia, mutta ei puolustusbudjetin kautta.

Väitteet siitä, että varuskuntaverkoston harveneminen jättäisi aukkoja maanpuolustukseen, eivät ole nykyaikaa. Sotaa ei käydä varuskunnista eikä suurin joukoin rajan pintaan linnoittautuen.”